

پسمه تعالی

سازمان جهاد کشاورزی خوزستان

مدیریت حفظ نباتات

دستورالعمل راه اندازی شرکت

دفع آفات نباتی و ضد عفونی

تابستان ۱۳۹۳

فصل اول: هدف

هدف از تاسیس و راه اندازی شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی اینکه، ضد عفونی محصولات کشاورزی انباری، صادرات و واردات، سمپاشی مزارع و باغات علیه آفات نباتی میباشد.

– تعاریف

۱- شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

واحدهایی هستند که به مبارزه با هرگونه آفات نباتی و همچنین ضد عفونی فرآوردهای نباتی در صحرا، مزارع، باغات، انبارها، کارگاه ها، اماکن، اصطبل ها، سیلوها، وسایل حمل و نقل و... اقدام می نماید.

۲- آفات: کلیه عوامل زنده و غیر زنده هستند که در صحرا، جنگل، مزارع و یا باغات به طور مستقیم و یا غیر مستقیم به محصولات کشاورزی یا گیاهان زراعی و یا اشجار صدمه زده و یا در انبار، اماکن، کارگاه ها و وسایل نقلیه موجب تقلیل کمی و کیفی فرآورده های کشاورزی می شوند.

۳- آفتکش ها: کلیه سموم حشره کش، قارچ کش، علف کش، هورمون های نباتی، مواد میکروبی و سایر سموم و همچنین عوامل بیولوژیک که برای دفع آفات نباتی بکار برده می شوند را گویند.

۴- رشته ها و گرایش های اصلی جهت تاسیس شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

شامل گیاهپزشکی، بیماری شناسی گیاهی، حشره شناسی، شناسایی و مبارزه با علف های هرز (فوق لیسانس علف های هرز با لیسانس گیاهپزشکی)، دکتری علف هرز با لیسانس یا فوق لیسانس گیاهپزشکی) و مدیریت تلفیقی آفات.

۶- رشته ها و گرایش های مرتبط جهت تاسیس شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

شامل کشاورزی عمومی، تولیدات گیاهی، آگرونومی، زراعت و اصلاح نباتات، مهندسی کشاورزی، اصلاح نباتات، مهندسی زراعت، باغبانی، تولیدات باغبانی، فضای سبز، جنگلداری، منابع طبیعی، صنایع چوب، فوق لیسانس علفهای هرز با لیسانس غیر گیاه پزشکی و دکتری علف های هرز با لیسانس و یا فوق لیسانس غیر گیاهپزشکی می باشد که باید دارای ۳ سال سابقه و تجربه کار در گیاهپزشکی داشته باشند و این سوابق به تایید مدیریت حفظ نباتات استان رسیده باشد.

فصل دوم: شرایط تاسیس و بهره برداری

– شرایط عمومی متقاضیان دریافت مجوز تاسیس و بهره برداری:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران و تدین به یکی از ادیان رسمی کشور.

۲- داشتن کارت پایان خدمت یا معافیت دائم یا موقت (برای آقایان).

- ۳- گواهی عدم اعتیاد و سوء پیشینه.
- ۴- متقاضی تاسیس و یا بهره برداری باید درخواست کتبی خود را به همراه مدارک به شهرستان مربوطه تسلیم نماید.
- ۵- داشتن نیروی انسانی متخصص لازم برای انجام امور کارشناسی و ارائه خدمات فنی مرتبط (تایید نیروی انسانی متخصص توسط مدیریت حفظ نباتات استان).
- ۶- ارائه یک برنامه کسب و کار برای راه اندازی (ارائه طرح توجیهی).
- ۷- داشتن عضویت در سازمان نظام مهندسی کشاورزی (اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی).
- ۸- داشتن حداقل امکانات مورد نیاز.
- ۹- شرکت در دوره آموزشی و توجیهی مورد نیاز حسب نظر مدیریت حفظ نباتات و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان.
- ۱۰- عدم اشتغال مسئول فنی و کارشناس فنی در سازمانها، تشکیلات دولتی و موسسات عمومی دولتی و غیر دولتی تحت هر عنوان (برای اشخاص حقیقی).
- ۱۱- عدم اشتغال هیچ یک از اعضاء هیئت مدیره و مدیر عامل موسسات و شرکتها در دستگاه های دولتی و موسسات عمومی غیر دولتی.

– شرایط اختصاصی متقاضیان دریافت پروانه تاسیس شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

- ۱- ارائه مدارک تاسیس شرکت برای شرکت های موسسات.
- ۲- نداشتن سابقه لغو پروانه بهره برداری (به دلیل عدم رعایت مقررات مربوطه) با موضوع مرتبط با فعالیت های دفع آفات نباتی.
- ۳- معرفی یک نفر مسئول فنی.
- ۴- اصلاح اساسنامه مطابق با دستورالعملهای سازمان حفظ نباتات.
- ۵- ارائه تعهد محضری مطابق با دستورالعمل های سازمان حفظ نباتات.
- ۶- ارائه درخواست مدارک مندرج در انتای این دستور العمل.

تبصره ۱: شرکتها یا موسسات با معرفی مسئول فنی واجد شرایط می توانند متقاضی شرکت های دفع آفات نباتی و ضد عفونی باشند .

تبصره ۲: سازمان نظام مهندسی حسب درخواست متقاضی ، نسبت به صدور پروانه مجزا و یا توأمان شرکتها و یا موسسات دفع آفات نباتی و ضد عفونی اقدام خواهند نمود.

– مشخصات و شرایط مسئول فنی:

- ۱- مسئول فنی شخصی است حقیقی که مسئولیت اجرای قوانین، مقررات، ضوابط و دستورالعمل های ابلاغی از طرف مدیریت حفظ نباتات و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی را به عهده داشته و بر اجرای آنها نظارت و گزارش های ادواری را تنظیم و ارائه نماید.
- ۲- دارای حداقل مدرک لیسانس گیاهپزشکی و یا کارشناس کشاورزی (گرایش مرتبط) با سه سال سابقه تجربه عملی در زمینه گیاهپزشکی.

تبصره ۱: مسئول فنی بصورت تمام وقت فعالیت می نماید و در جای دیگر اشتغال نداشته باشند.

۳- عدم حضور مسئول فنی در محل خدمت برای مدت یک روز با اخذ موافقت کتبی مدیریت حفظ نباتات استان و مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بدون معرفی جایگزین و برای بیش از یک روز با معرفی فرد جایگزین واجد شرایط مسئول فنی و موافقت مدیریت حفظ نباتات استان و سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی بلامانع است ولی هیچ یک از این موارد رافع مسئولیت مسئول فنی نخواهد بود.

تبصره ۲: سقف مدت فعالیت مسئول فنی جایگزین سه ماه و فقط برای یک دوره قابل تمدید می باشد.

- ۴- داشتن عضویت و پروانه اشتغال به کار از سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی.
- ۵- قبولی در آزمون فنی جهت تأیید صلاحیت فنی.
- ۶- ارائه تعهد نامه رسمی بر رعایت کلیه دستورالعمل ها و ضوابط مربوطه.
- ۷- شرکت در دوره های باز آموزی و کسب امتیاز لازم که هر ساله توسط سازمان نظام مهندسی استان برگزار می گردد.

- فرایند راه اندازی شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

- ۱- ارائه درخواست متقاضی مبنی بر مجوز تاسیس شرکت دفع آفات نباتی و ضد عفونی به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان .
- ۲- معرفی متقاضی توسط مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان به مدیریت حفظ نباتات استان.
- ۳- بررسی مدارک متقاضی، مسئول فنی در مدیریت حفظ نباتات.
- ۴- معرفی متقاضی به سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی.
- ۵- تکمیل مدارک مورد نیاز در موسسه صندوق تعاون و رفاه سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی.
- ۶- تأییدیه صلاحیت فنی مسئول فنی .
- ۷- تأیید وسایل و تجهیزات مورد نیاز جهت راه اندازی فروشندگی سموم دفع آفات نباتی توسط مدیریت حفظ نباتات و سازمان نظام مهندسی .
- ۸- صدور پروانه بهره برداری.

- شرایط و مدارک صدور پروانه بهره برداری:

- ۱- پس از راه اندازی و قبل از آغاز فعالیت، متقاضی صدور پروانه بهره برداری، نخست درخواست و مدارک مورد نیاز برای صدور پروانه را به موسسه صندوق تعاون و رفاه سازمان نظام مهندسی ارائه می نماید. موسسه صندوق تعاون و رفاه پس از بررسی نهایی مدارک به همراه کارشناس مدیریت حفظ نباتات استان پس از بازدید از محل و تأیید تامین کلیه امکانات و تجهیزات مورد نیاز، پروانه بهره برداری را صادر می نماید.
- ۲- صاحب پروانه بهره برداری حق واگذاری و یا انتقال امتیاز خود را به غیر ندارد و باید بلافاصله بعد از دریافت پروانه فعالیت خود را شروع نماید و چنانچه ظرف مدت ۲ ماه از تاریخ صدور پروانه فعالیت خود را آغاز ننماید پروانه صادره باطل خواهد شد.

تبصره ۳: مدت اعتبار پروانه بهره برداری ۲ سال بوده و دارندگان پروانه بهره برداری موظفند حداقل یک ماه قبل از اتمام مهلت پروانه، نسبت به تمدید پروانه اقدام نمایند. در غیر اینصورت مجوز صادر شده باطل می شود.

۳- ارسال رونوشت پروانه بهره برداری به مدیریت حفظ نباتات استان توسط صندوق تعاون و رفاه سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی.

فصل سوم: وظایف، امکانات و ضوابط اجرای فروشنده‌گی سموم دفع آفات نباتی:

-وظایف، امکانات و ضوابط اجرای فروشنده‌گی های سموم دفع آفات نباتی:

- ۱- اجرای عملیات مبارزه با عوامل خسارت‌زای گیاهی و ضدعفونی محموله های کشاورزی مطابق ضوابط و مقررات و دستورالعمل های مربوطه.
- ۲- حداقل وسایل، مواد و لوازم و تجهیزات فنی و اجرایی مورد نیاز در قالب پیوست شماره ۲ این دستورالعمل که هر ساله تجدید نظر و ابلاغ میگردد.
- ۳- فعالیت هر شرکت دفع آفات می بایست بصورت بیلان کاری روزانه و ماهانه ثبت گردد
- ۴- شرکت های دفع آفات موظفند هر ماه گزارش عملکرد خود را به مدیریت حفظ نباتات استان ارائه و سوابق مزبور را نیز بمدت ۵ سال نزد خود نگهداری نمایند.

پیوست شماره ۱:

الف) درخواست متقاضی

- ۱) معرفی نامه از شهرستان
- ۲) فرم تکمیل شده ی مجوز تاسیس (فرم شماره ۱)
- ۳) تصویر صفحه اول شناسنامه و کارت ملی برای افراد حقیقی و یا تصویر اساسنامه ی شرکت ها، تشکلهای خصوصی و یا تعاونی ها برای افراد حقوقی.
- ۴) چهار قطعه عکس ۳×۴ تمام رخ برای افراد حقیقی.
- ۵) تصویر سند مالکیت و یا اجاره نامه معتبر (با حداقل اعتبار یک سال).
- ۶) تصویر کارت پایان خدمت یا معافیت دائم برای افراد حقیقی (آقایان).

ب) مسئول فنی:

- ۱- تکمیل فرم مشخصات مسئول فنی (فرم شماره ۲)
- ۲- تصویر آخرین مدرک تحصیلی
- ۳- تصویر صفحه ی اول شناسنامه.
- ۴- تصویر کارت پایان خدمت و یا معافیت دائم برای آقایان.
- ۵- تصویر کارت ملی.
- ۶- تصویر کارت نظام مهندسی.
- ۷- چهار قطعه عکس ۳×۴ تمام رخ.
- ۸- ارائه رضایت نامه کتبی از مسئول فنی که بصورت حقوقی معرفی می گردند.

ج) نیروی انسانی متخصص:

- ۱- تکمیل فرم مشخصات (فرم شماره ۳).
- ۲- تصویر آخرین مدرک تحصیلی.
- ۳- تصویر صفحه ی اول شناسنامه.
- ۴- تصویر کارت پایان خدمت و یا معافیت دائم برای آقایان.
- ۵- تصویر کارت ملی.
- ۶- تصویر کارت نظام مهندسی.
- ۷- چهار قطعه عکس ۳×۴ تمام رخ.

پیوست شماره ۲:

مدارک مورد نیاز جهت طرح در خواست شرکت های دفع آفات نباتی و ضد عفونی:

۱. تکمیل تعهد نامه رسمی مسئول فنی مبنی بر قبول مسئولیتهای ناشی از مصرف آفتکشها (توسط سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان مهر و تأیید گردد).
۲. تکمیل پرسشنامه سه برگی تاسیس شرکتها و یا موسسات خصوصی دفع آفات ممهور به مهر و امضاء سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی (هر سه برگ توسط سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی کشور مهر و تأیید گردد).
۳. فتوکپی مدرک تحصیلی مربی سمپاش و کارگران (توسط سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان مهر و تأیید گردد).
۴. اصل گواهی صحت و سلامت و عدم اعتیاد مربی سمپاش و کارگران.
۵. فتوکپی مدارک مربوط به ثبت شرکت مبنی بر قید فعالیت دفع آفات نباتی و ضد عفونی انبار و محصولات کشاورزی در وظایف شرکت و یا چنانچه زمینه فعالیت در یک مورد باشد مورد درخواستی قید شود.
۶. فتوکپی آگهی وظایف شرکت در روزنامه رسمی (توسط سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی استان مهر و تأیید گردد).
۷. تأیید صلاحیت فنی مسئول فنی از طریق سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی مربوطه و عندالزوم برگزاری امتحان کتبی و اعلام نتیجه قبلی از طریق آن سازمان.
۸. قبولی در مصاحبه فنی ضد عفونی انبار و محصولات کشاورزی در استان.
تأییدیه بهداشتی مربوط به دفتر انبار از (سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی) براساس ضوابط پیوست که از مرکز سلامت محیط و کار (اداره کل بهداشت محیط سابق) اعلام گردیده است.

لیست ابزار و تجهیزات ضروری و ایمنی برای انجام ضد عفونی با گاز متیل بروماید و فسفین

ردیف	نام ابزار / تجهیزات	مشخصات
۱	پوشش پلاستیکی	این ورقه ها باید از لایه های پلی اتیلن با تراکم پایین با ضخامت حداقل GSM ۲۰۰ چند لایه و نفوذ پذیری کمتر از ۰.۰۲ گرم در مترمربع در روز برای متیل بروماید ساخته شده باشند. (هر مترمربع از پوشش حداقل ۲۰۰ گرم وزن داشته باشد).
۲	ترازوی مسطح با ظرفیت ۵۰-۱۰۰	ترازوی دیجیتالی با ظرفیت ۱۸۰-۵۰ و با حساسیت ۰.۱ کیلوگرم
۳	نشت یاب گاز متیل بروماید و دتکتور هالوژنه	با دامنه ردیابی از ۲۰۰۰۰ PPM دتکتور نشت هالوژن باید شامل یک مخزن سوخت، یک شیر برای تنظیم جریان سوخت، یم فتیله (شعله) و یک صفحه یا مخروط مسی برای نشان دادن تغییر رنگ شعله در تماس با مس باشد.
۴	دستگاه تبخیر کننده گاز متیل بروماید	دستگاه تبخیر کننده شامل یک سیلندر استیل ضد رنگ است که داخل آن یک لوله مسی تأیید شده برای عبور گاز وجود دارد و دارای یک دماسنج برای نشان دادن دمای داخل دستگاه باشد.
۵	تجهیزات مونیتورینگ گاز فسفین (دیجیتال)	
۶	تجهیزات تست فشار (فشار سنج لوله ای U شکل یا گیج فشار)	برای خواندن ۰-۲۵۰ پاسکال با تقسیمات ۲۵ پاسکالی
۷	کمپرسور هوا (جارو برقی بزرگ)	از نوع پرتابل و برای بالا بردن فشار تا ۲۵۰ پاسکال
۸	زمان سنج (کرونومتر)	۰-۶۰ ثانیه با تقسیمات ۵ ثانیه ای
۹	دماسنج از نوع ترموالکتریک	۰-۵۰ درجه سانتی گراد با تقسیمات ۱ درجه سانتی گراد، کالیبره شده
۱۰	پنکه برای سیر کولاسیون گاز	فن محوری با توان حداقل ۷۰ متر مکعب در دقیقه
۱۱	ماسک ضد گاز (تنفسی) مجهز به فیلتر فسفین و متیل بروماید	ماسک تمام صورت با دید کامل و مقاوم به مواد شیمیایی
۱۲	دستگاه تنفس خودبخودی مجهز به کپسول اکسیژن	ماسک تمام صورت
۱۳	کیسه های شنی برای درزگیری	کیسه های شنی ساخته شده از کرباس هایی و عرض ۱۵ سانتیمتر که تنها ۶۵-۷۵ درصد آنها با شن پر شده باشد که روی کف خوابانده شود
۱۴	ماشین حساب	از نوع جیبی
۱۵	نوار اندازه گیری (متر)	به طول ۲۵ متر از نوع روئی
۱۶	لوله های پلاستیکی تقویت شده توزیع گاز	شیلنگ های نایلونی قابل انعطاف با قطر داخلی ۶ میلیمتر و قطر خارجی ۱۲ میلیمتر به ضخامت ۳ میلیمتر
۱۷	تیوب های نمونه های گاز	خطوط نمونه برداری از نوع نایلونی
۱۸	اتصالات (سه راهی، چهار راهی و اتصال شیلنگ، کپسول گاز)	
۱۹	نوار چسب / درز گیر	نوار PVC به عرض ۵ سانتیمتر
۲۰	تیوب های دتکتور گاز با پمپ	تیوبهای دتکتور گاز متیل بروماید با یک پمپ گاز

لیست ابزار و تجهیزات ضروری و ایمنی برای انجام ضدعفونی با گاز متیل بروماید و فسفین

ردیف	نام ابزار / تجهیزات	مشخصات
۲۱	دستکش برزنتی و دستکش چرمی (برای گاز متیل بروماید)	
۲۲	جعبه ابزار	انبر دست، آچار فرانسه، پیچ گوشتی
۲۳	جعبه کمک های اولیه	
۲۴	درزگیر چسبی (چسب مایع PVC) و بومی نقاشی سموچک و بزرگ	
۲۵	طناب های پلاستیکی (برای نگهداشتن پوشش پلاستیکی در فضای آزاد)	
۲۶	دستگاه مه پاش برای انجام سمپاش محیط انبار پس از انجام فومیگاسیون در زیر چادر و ضدعفونی انبارهای خاکی	
۲۷	رطوبت سنج	
۲۸	مواد مورد نیاز برای ضدعفونی به غیر از متیل بروماید از قبیل باگ، لانکت، استریپ و غیره	

لیست ابزار و تجهیزات ضروری و ایمنی برای انجام عملیات دفع آفات در باغات و امراض

ردیف	نام ابزار / تجهیزات	مشخصات
۱	سمپاش فرغونی یکصد لیتری سمپاش زنبه ای موتوری	به همراه لوازم جانبی و متناسب با تعداد اکیپ های سمپاشی
۲	سمپاش توربینی	به همراه لوازم جانبی و متناسب با تعداد اکیپ های سمپاشی
۳	سمپاش اتومایزر موتوری پشتی	به همراه لوازم جانبی و متناسب با تعداد اکیپ های سمپاشی
۴	سمپاش مناسب برای مبارزه با علفهای هرز	از جمله سمپاش های پشت تراکتوری بوم دار
۵	انواع علائم خطر	به مقدار کافی برای نصب در محل های سمپاشی
۶	وسایل و ابزار ایمنی	ماسک-کلاه-دستکش
۷	وسایل کمکهای اولیه و کیسول اکسیژن	به مقدار کافی
۸	نمونه برچسب آفت کشتهای مصرفی	درشت و خوانا-به همراه پادزهرهای لازم
۹	تانکر کوچک آب	به مقدار کافی برای شستشو در صورت بروز حادثه های سمپاشی

مختصات و شرایط انبار و دفاتر شرکت های دفع آفات نباتی و ضدعفونی

الف: انبار سم

۱. انبار سم نباید داخل ساختمان مسکونی باشد.
۲. انبار سم باید جدا از محل نگهداری هر نوع مواد دیگر خصوصاً مواد غذایی باشد.
۳. انبار سم باید با توجه به شرایط آب و هوایی منطقه مسقف بوده و دیوارهای آن نیز عایق باشد.
۴. کف انبار باید صاف قابل شستشو و نفوذ ناپذیر باشد.
۵. نور انبار کافی بوده و در معرض تابش مستقیم نور خورشید نباشد.
۶. وسایل الکتریکی نصب شده در انبار بایستی ضد جرقه باشد.
۷. انبار سم باید متناسب با نوع، مقدار و سمیت سموم و شرایط نگهداری آنها تقسیم بندی و سموم در قفسه های مناسب چیده شود.
۸. انبار سم باید خشک و خنک و قابل تهویه باشد.
۹. درجه حرارت انبار حداقل ۵-۳ و حداکثر ۳۲-۳۰ و با دماسنج کنترل شود.
۱۰. رطوبت انبار باید زیر ۴۰ درصد باشد.
۱۱. درب انبار سم باید دارای قفل بوده و روی آن علامت خطر مناسب یا تابلویی برای آگاهی دادن و رعایت احتیاط نصب شود.
۱۲. در صورت نگهداری سموم قابل احتراق در انبار، تامین لوازم آتش نشانی مناسب با مقدار سم و حجم انبار ضروری است.
۱۳. وسائل مخصوص آماده کردن سم مثل سطل سم و بهم زدن و همچنین سمپاش ها باید سالم و بدون عیب بوده و در انبار سم یا محل محفوظ قفل دار دیگری نگهداری شود و هیچگونه استفاده دیگر از آن به عمل نیاید.
۱۴. داشتن آمار میزان سموم، تاریخ انقضاء سموم و تاریخ ورود آنها به انبار و نمونه ای از برچسب سموم ضروری است.
۱۵. ورود و خروج هر قلم سم باید با نظارت مسئول انبار انجام گیرد و در دفاتر مربوطه ثبت گردد.

ب: وسایل حفاظتی

۱. داشتن علائم خطر به مقدار کافی برای جلب توجه اشخاص متناسب با نوع سم جهت نصب در اماکن و مزارع و باغات سمپاشی شده.
۲. داشتن وسایل و مواد کمکهای اولیه و پادزهر به میزان کافی و مطابق برچسب سموم موجود در محل.
۳. داشتن وسایل شامل لباس کار مناسب و غیرقابل نفوذ سراسری - دستکش - چکمه بلند - کلاه و عینک ماسک مخصوص و بدون نقص مناسب کار.
۴. داشتن وسایل لازم جهت مشخص نمودن گاز سمی (مثل چراغ یا صفحات مشخص کننده و غیره)
۵. قوطیها و شیشه های خالی شده از سم باید به طریقی منهدم شوند که امکان استفاده مجدد از آنها وجود نداشته باشد. ریختن این قبیل وسایل در زباله ممنوع است و مسئولین شرکتها باید ملزم به رعایت آن گردند.
۶. محل کار باید مجهز به آب سالم و دستشویی و صابون و سایر مواد پاک کننده باشد.
۷. کارگران سمپاش باید دارای کارت بهداشتی با تاریخ معتبر بوده و با توجه به مخاطرات ناشی از سموم از نظر بیماریهای ناشی از کار با سموم نیز جداگانه و هر ۶ ماه یکبار معاینات کلینیکی و پاراکلینیکی شوند.